08/05/2024

Σαν σήμερα: Η Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς δόθηκε στις 8 Μαΐου 1821 και έληξε με ήττα των Οθωμανικών δυνάμεων του Ομέρ Βρυώνη από τους Έλληνες επαναστάτες υπό τον Οδυσσέα Ανδρούτσο.

Μετά την ήττα των Ελλήνων στην Αλαμάνα (23 Απριλίου 1821), άνοιξε διάπλατα ο δρόμος για τους Τούρκους πασάδες Ομέρ Βρυώνη και Κιοσέ Μεχμέτ προς την Ανατολική Στερεά και την Πελοπόννησο. Ο μαρτυρικός θάνατος του Αθανάσιου Διάκου είχε αφήσει χωρίς ικανό αρχηγό τους εξεγερμένους.

Ο φόβος κυρίευσε τα ήδη επαναστατημένα κέντρα (Λιβαδιά, Σάλωνα και Αττική), όπου είχε χυθεί αίμα ντόπιων Τούρκων.

Όλοι ανέμεναν να ξεσπάσει η χωρίς οίκτο οργή των δύο πασάδων. Η Επανάσταση κινδύνευε σοβαρά ένα μήνα μετά την εκδήλωσή της και σώθηκε χάρη στις στρατιωτικές ικανότητες του Οδυσσέα Ανδρούτσου και τους κακούς υπολογισμούς του Ομέρ Βρυώνη.

Ο ελληνικής καταγωγής αλβανός πασάς, αντί να προελάσει προς τις καταπτοημένες περιοχές της Ανατολικής Στερεάς και να διεκπεραιωθεί το ταχύτερο δυνατό στην Πελοπόννησο, έκρινε ότι έπρεπε να ενισχύσει τις δυνάμεις του, προτού περάσει τον Ισθμό. Θεώρησε ότι με το να προσεταιριστεί του Έλληνες οπλαρχηγούς, τους οποίους γνώριζε από την Αυλή του Αλή Πασά, θα προκαλούσε την παράλυση των Πελοποννησίων ανταρτών.

Με αυτή τη λογική είχε προτείνει και στον Αθανάσιο Διάκο να ενταχθεί στις δυνάμεις του, αλλά αυτός είχε αρνηθεί. Ο Ομέρ Βρυώνης δεν είχε αντιληφθεί την έκταση και την έννοια του ελληνικού ξεσηκωμού. Πίστευε ότι επρόκειτο για μια απλή ανταρσία, που θα ήταν εύκολο να κατασταλεί και όχι για τον ξεσηκωμό ενός ολοκλήρου έθνους, που διεκδικούσε την ελευθερία και την αυτοδιάθεσή του.

Την εποχή εκείνη βρισκόταν στην Ανατολική Στερεά ο τρομερός και φοβερός Οδυσσέας Ανδρούτσος, παλιός αρματολός της περιοχής, ο οποίος είχε πέσει σε δυσμένεια του σουλτάνου, ως άνθρωπος του Αλή Πασά. Από το 1818 ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας και ένθερμος υποστηρικτής του Αγώνα. Ο Ομέρ Βρυώνης βρήκε μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να τον προσεταιρισθεί, επειδή γνώριζε πολύ καλά τις στρατιωτικές του ικανότητες. Του έγραψε μια επιστολή ως παλιός φίλος και του ζήτησε τη σύμπραξή του κατά των ελλήνων ανταρτών, με πλήθος υποσχέσεων και δόλωμα την οπλαρχηγία ολοκλήρου της Ανατολικής Στερεάς. Του πρότεινε, μάλιστα, να συναντηθούν στη Γραβιά και συγκεκριμένα σε ένα μικρό πλινθόκτιστο χάνι. Ο Ανδρούτσος απεδέχθη την πρόσκληση κι έσπευσε στην περιοχή με άλλο σκοπό κατά νου.

Η διαφωνία στο πολεμικό συμβούλιο στο Χάνι της Γραβιάς

Αμέσως συγκάλεσε πολεμικό συμβούλιο στο Χάνι της Γραβιάς, με τη συμμετοχή των οπλαρχηγών Δυοβουνιώτη και Πανουργιά. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο Ομέρ Βρυώνης θα κατήρχετο στην Πελοπόννησο, όχι δια του Ισθμού, αλλά δια του Γαλαξειδίου. Διαφώνησαν, όμως, ως προς το σχέδιο αντιμετώπισής του. Ο Ανδρούτσος πρότεινε να δώσουν τη μάχη στο Χάνι, ενώ οι Δυοβουνιώτης και Πανουργιάς το έκριναν ακατάλληλο, επειδή ήταν πλινθόκτιστο και ευρίσκετο σε ανοικτό πεδίο. Εν τω μεταξύ, ο Ομέρ Βρυώνης με 9.000 άνδρες πλησίαζε στη Γραβιά και είχε πληροφορηθεί την παρουσία του Ανδρούτσου στο χάνι με μικρή δύναμη. Δεν ανησύχησε, όμως, πιστεύοντας ότι ο Ανδρούτσος θα έκανε αποδεκτή την πρότασή του.

Σε μια δεύτερη σύσκεψη των ελλήνων οπλαρχηγών, που δεν είχαν στη διάθεσή τους πάνω από 1200 άνδρες, λύθηκε η διαφωνία τους. Αποφάσισαν ο μεν Δυοβουνιώτης με τον Πανουργιά να πιάσουν τις γύρω περιοχές, ο δε Ανδρούτσος να χτυπήσει τον εχθρό από το χάνι σε μια οπωσδήποτε παράτολμη ενέργεια. Μαζί του βρέθηκαν 117 άνδρες, που μετέτρεψαν το πλινθόκτιστο κτίριο σε οχυρό με πρόχειρα έργα.

Το πρωί της 8ης Μαΐου 1821, ο Ομέρ Βρυώνης με τον στρατό του πλησίασε σε απόσταση βολής από το χάνι και αμέσως δέχτηκε καταιγισμό πυρών. Κατάλαβε ότι

ο παλιός του φίλος δεν πήγε εκεί με φιλικούς σκοπούς, αλλά για να τον πολεμήσει. Πρώτα διέταξε να γίνει επίθεση κατά των ανδρών του Δυοβουνιώτη και του Πανουργιά, τους οποίους διασκόρπισε στα γύρω βουνά, όπως και στη Μάχη της Αλαμάνας. Στη συνέχεια, επικεντρώθηκε στο Χάνι και τον Ανδρούτσο.

Έκανε μια απόπειρα να τον μεταπείσει, στέλνοντας ένα δερβίση ως αγγελιοφόρο. Η αποστολή του ιερωμένου είχε τον λόγο της. Ο Ομέρ Βρυώνης γνώριζε ότι ο Ανδρούτσος ήταν Μουσουλμάνος Μπεκταξής. Ο δερβίσης προχώρησε έφιππος προς το Χάνι, αλλά ξαφνικά δέχθηκε μια σφαίρα στο μέτωπο κι έπεσε άπνους. Οι Οθωμανοί επιτέθηκαν κατά κύματα στο Χάνι. Ο Ανδρούτσος και οι άνδρες του κρατούσαν γερά. Ο Ομέρ Βρυώνης εξεμάνη με την ανικανότητα των αξιωματικών του και διέταξε και νέα επίθεση κατά το μεσημέρι. Και αυτή απέτυχε.

Τις πρώτες ώρες του δειλινού διέταξε κατάπαυση του πυρός, συνειδητοποιώντας ότι είχε διαπράξει ένα ακόμη λάθος. Από υπερβολική εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και υποτιμώντας την ανδρεία των Ελλήνων είχε εκστρατεύσει χωρίς πυροβολικό. Αποφάσισε να αποσύρει προσωρινά τις δυνάμεις του και να διατάξει να του φέρουν κανόνια από τη Λαμία. Ήταν αποφασισμένος το πρωί της επόμενης ημέρας να ισοπεδώσει το Χάνι, με τους αυθάδεις υπερασπιστές του. Την κίνηση αυτή του Ομέρ Βρυώνη μάντεψε ο Ανδρούτσος και γύρω στις δύο τα ξημερώματα της 9ης Μαΐου επεχείρησε με τους 110 άνδρες του ηρωική έξοδο. Οι έξι είχαν σκοτωθεί κατά τη διάρκεια της ολοήμερης μάχης. Αιφνιδίασαν τις τουρκικές φρουρές που είχαν περικυκλώσει το Χάνι και χάθηκαν μέσα στα σπαρτά.

Η Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς στοίχισε στον Ομέρ Βρυώνη πάνω από 300 νεκρούς και 200 τραυματίες Κυρίως, όμως, προκάλεσε κλονισμό στο ηθικό του στρατού του και τον δικό του δισταγμό για το αν έπρεπε να συνεχίσει την εκστρατεία του. Για λίγο καιρό, τουλάχιστον, ένας σοβαρός κίνδυνος για την Πελοπόννησο εξέλιπε. Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος αναγνωρίσθηκε απ’ όλους ως αναμφισβήτητος ηγέτης της Ανατολικής Στερεάς.

Πηγή: © SanSimera.gr